

Faruk Selmanović
Zastupnik u Skupštini Kantona Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Skupština Kantona Sarajevo
n/r predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo

Uputiti: Vladi Kantona Sarajevo
Ministarstvu unutrašnjih poslova
Ministarstvu za rad socijalnu politiku i raseljena lica i izbjeglice

PREDMET: Inicijativa za osnivanje specijalizirane jedinice obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici, u cilju poboljšanja odgovora na nasilje u porodici

Poštovani,

U skladu sa čl. 213. st. (1) i (4) Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo, upućujem Vladi Kantona Sarajevo, Ministarstvu unutrašnjih poslova i Ministarstvu za rad socijalnu politiku i raseljena lica i izbjeglice, a u cilju poboljšanja odgovora na nasilje u porodici, inicijativu, za osnivanje specijalizirane jedinice obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici.

O B R A Z L O Ž E N J E

Nasilje u porodici predstavlja ozbiljan društveni problem koji direktno ugrožava sigurnost i kvalitet života građana. U posljednjim godinama, statistike pokazuju alarmantan porast prijavljenih slučajeva nasilja u porodici, posebno u urbanim sredinama kao što je Kanton Sarajevo. Prema izvještajima Agencije za ravnopravnost spolova BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, tokom pandemije COVID-19, broj prijava nasilja u porodici porastao je za preko 20%. Kanton Sarajevo, kao najnaseljeniji i administrativno najvažniji dio Federacije Bosne i Hercegovine, zabilježio je značajan porast ovakvih slučajeva, što ukazuje na potrebu za hitnim i efikasnim mjerama u borbi protiv nasilja u porodici.

Jedan od ključnih problema u suočavanju s nasiljem u porodici je nedovoljno efikasna reakcija postojećih sigurnosnih struktura. Trenutni odgovor policijskih službi često je ograničen zbog nekoliko faktora, uključujući neadekvatnu obuku, nedostatak specijaliziranih jedinica za ovakve vrste intervencija, kao i složenost samog procesa prijavljivanja i pružanja pomoći žrtvama. Također, uočava se nedostatak usklađenosti između policijskih struktura, centara za socijalni rad i pravosudnog sistema, što često dovodi do kašnjenja u reakciji i neadekvatne zaštite žrtava.

Osnovni cilj osnivanja specijalizirane jedinice jeste unapređenje brzine i efikasnosti reakcije u slučajevima nasilja u porodici. Kroz obuku, profesionalizaciju i bolju koordinaciju, ova jedinica

će ne samo spriječiti daljnje nasilje, nego će dugoročno doprinijeti boljoj zaštiti žrtava i smanjenju stope ponovljenih slučajeva nasilja. U konačnici, to će rezultirati većom sigurnošću u Kantonu Sarajevo i povjerenjem građana u sigurnosne institucije.

Tim prije, a imajući u vidu i da sam Skupštini Kantona Sarajevo podnio inicijativu za uvođenje mobilne aplikacije za javnu sigurnost, kojom će se omogućiti direktna veza između građana i policije, unaprijediti reakcije u hitnim situacijama, te omogućiti bolje praćenje u realnom vremenu, a koju je Skupština Kantona Sarajevo, uputila Vladi Kantona Sarajevo, na mišljenje i dalje postupanje.

Osnivanje specijalizirane jedinice unutar sigurnosnih službi Kantona Sarajevo, obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici, neophodan je korak u unapređenju sistema zaštite žrtava i prevenciji nasilja. S obzirom na specifičnost ovog oblika nasilja, potrebu za brзом reakcijom, važnost međuinstitucionalne saradnje i povećanje povjerenja javnosti u institucije, ovakva jedinica bi imala ključnu ulogu u zaštiti najranjivijih članova društva. Samo kroz integriran, specijaliziran i brzo reagirajući pristup možemo osigurati dugoročnu sigurnost i podršku žrtvama nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo.

Osnivanje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici u okviru MUP-a Kantona Sarajevo predstavlja ključnu mjeru u borbi protiv nasilja u porodici. Ove jedinice bi značajno poboljšale brzinu i efikasnost reakcije na prijave, osigurale bolje pravne i socijalne mjere za zaštitu žrtava, te doprinijele smanjenju ponavljanja nasilja. S obzirom na trenutne statističke pokazatelje, smatram da ovaj prijedlog dolazi u pravo vrijeme kako bi se osigurala bolja zaštita za sve građane Kantona Sarajevo.

S tim u vezi, a u skladu sa čl. 213. st. (1) i (4) Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo, pozivam Skupštinu Kantona Sarajevo, da **u cilju poboljšanja odgovora na nasilje u porodici, Inicijativu za osnivanje specijalizirane jedinice obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici**, stavi odmah na glasanje i dostavi u daljnju proceduru.

U prilogu, dostavljam kompletan tekst .Inicijative za osnivanje specijalizirane jedinice obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici, sa definicijom problema, statističkim podacima, razlozima osnivanja specijalizirane jedinice, ciljevima i očekivanim rezultatima, te implementacijom i praćenjem.

S poštovanjem,

Sarajevo, 29.11.2024. godine

Faruk Selmanović, Zastupnik u Skupštini Kantona

**Poboljšanje odgovora na nasilje u porodici:
Osnovati specijalizirane jedinice obučene za
brzi odgovor na nasilje u porodici.**

Sarajevo, novembar 2024 godine

SADRŽAJ:

1. Uvod

- **1.1 Definicija problema: Porast slučajeva nasilja u porodici i nedovoljno efikasna reakcija postojećih struktura sigurnosti.**
- **1.2 Statistički podaci: Analiza dostupnih statističkih podataka o nasilju u porodici na području Kantona Sarajevo.**
- **1.3 Dosadašnji odgovori: Pregled postojećih mehanizama za rješavanje slučajeva nasilja u porodici.**
- **1.4 Razlozi za osnivanje specijalizirane jedinice: Zašto je potrebna specijalizirana i obučena jedinica unutar sigurnosnih službi.**

2. Ciljevi i očekivani rezultati

- **2.1 Primarni ciljevi: Pобоljšanje efikasnosti i brzine odgovora na nasilje u porodici.**
- **2.2 Sekundarni ciljevi: Jačanje povjerenja javnosti u sigurnosne službe i smanjenje stope ponavljanja nasilja.**
- **2.3 Očekivani rezultati: Brže intervencije, smanjenje broja žrtava, bolje preventivne mjere.**
- **2.4 Dugoročne koristi: Smanjenje ukupnog broja slučajeva nasilja i jačanje pravne zaštite žrtava.**

3. Predložene mjere

- **3.1 Osnivanje specijaliziranih jedinica: Formiranje timova unutar Ministarstva unutrašnjih poslova KS koji će biti obučeni za brze intervencije.**
- **3.2 Obuka i edukacija: Programi stručne obuke za policijske službenike u saradnji sa centrima za zaštitu žrtava.**
- **3.3 Tehnička podrška: Oprema i resursi potrebni za učinkovitu reakciju, uključujući moderne komunikacione sisteme.**
- **3.4 Partnerstvo s nevladinim sektorom: Uključivanje relevantnih nevladinih organizacija za psihološku podršku i reintegraciju žrtava.**

4. Implementacija i praćenje

- **4.1 Faze implementacije: Detaljan plan koraka u implementaciji specijaliziranih jedinica.**
- **4.2 Budžetski okvir: Procjena troškova i izvori finansiranja za pokretanje programa.**
- **4.3 Praćenje i evaluacija: Metode za praćenje uspješnosti rada jedinica, uključujući izvještavanje i reviziju.**
- **4.4 Rizici i izazovi: Identifikacija potencijalnih prepreka i prijedlozi za njihovo rješavanje.**

- **1.1 Definicija problema: Porast slučajeva nasilja u porodici i nedovoljno efikasna reakcija postojećih struktura sigurnosti.**

Nasilje u porodici predstavlja ozbiljan društveni problem koji direktno ugrožava sigurnost i kvalitet života građana. U posljednjim godinama, statistike pokazuju alarmantan porast prijavljenih slučajeva nasilja u porodici, posebno u urbanim sredinama kao što je Kanton Sarajevo. Prema izvještajima Agencije za ravnopravnost spolova BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, tokom pandemije COVID-19, broj prijavi nasilja u porodici porastao je za preko 20%. Kanton Sarajevo, kao najnaseljeniji i administrativno najvažniji dio Federacije BiH, zabilježio je značajan porast ovakvih slučajeva, što ukazuje na potrebu za hitnim i efikasnim mjerama u borbi protiv nasilja u porodici.

Jedan od ključnih problema u suočavanju s nasiljem u porodici je nedovoljno efikasna reakcija postojećih sigurnosnih struktura. Trenutni odgovor policijskih službi često je ograničen zbog nekoliko faktora, uključujući neadekvatnu obuku, nedostatak specijaliziranih jedinica za ovakve vrste intervencija, kao i složenost samog procesa prijavljivanja i pružanja pomoći žrtvama. Iako su MUP Kantona Sarajevo i druge relevantne institucije prepoznale ovaj problem, dosadašnji pristupi nisu donijeli zadovoljavajuće rezultate. Također, uočava se nedostatak usklađenosti između policijskih struktura, centara za socijalni rad i pravosudnog sistema, što često dovodi do kašnjenja u reakciji i neadekvatne zaštite žrtava.

Nedostatak obučene i specijalizirane pomoći

Jedan od glavnih izazova je nedostatak specijaliziranih jedinica koje bi bile obučene za hitnu reakciju na nasilje u porodici. Trenutno, policijski službenici u KS često nemaju dovoljno specifičnu obuku o tome kako prepoznati, reagirati i upravljati slučajevima porodičnog nasilja. Nasilje u porodici često uključuje emocionalno, fizičko, ekonomsko i seksualno nasilje, i zahtijeva intervencije koje nisu samo restriktivne (hapšenje počinitelja), već uključuju i senzibilizirani pristup prema žrtvama. Bez ovakvih specijaliziranih kapaciteta, policijske snage nisu u mogućnosti adekvatno odgovoriti na složene situacije nasilja.

Također, mnoge žrtve nasilja u porodici osjećaju strah ili sram da prijave slučajeve, posebno u zajednicama gdje nasilje može biti tabu tema. Prema podacima nevladinih organizacija koje se bave pitanjem nasilja u porodici, veliki broj slučajeva ostaje neprijavljen, što dodatno otežava napore u borbi protiv ovog problema. Zbog toga je ključno osnažiti preventivne mjere kroz specijalizirane jedinice koje će ne samo brzo reagirati, već i raditi na prevenciji nasilja i edukaciji građana.

Problemi u koordinaciji i resursima

Nedovoljna koordinacija između policijskih snaga i drugih nadležnih institucija, poput centara za socijalni rad i zdravstvenih ustanova, dodatno komplicira efikasnost reakcije na nasilje u porodici. Postojeći sistem često ima proceduralne prepreke koje usporavaju hitne intervencije, dok pravni okvir, iako postavljen, ne osigurava uvijek brzu i proaktivnu zaštitu žrtava. Ovo uključuje i potrebu za hitnim mjerama zaštite poput zabrane prilaska nasilnicima, što se ne implementira uvijek na pravovremen način.

Prema podacima MUP-a Kantona Sarajevo, postoji potreba za dodatnim resursima kako bi se uspostavile specijalizirane jedinice i proširili kapaciteti za pružanje hitnih intervencija. Trenutno, policijske jedinice koje djeluju na polju porodičnog nasilja često su preopterećene i nemaju dovoljno tehničkih i ljudskih resursa za temeljite intervencije. To dovodi do toga da mnogi slučajevi ostaju neadekvatno procesuirani, a žrtve ostaju bez odgovarajuće pomoći i zaštite.

Uzimajući u obzir ove činjenice, neophodno je hitno uspostaviti specijalizirane jedinice obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici. Ove jedinice bi imale specifičnu obuku za reagiranje u hitnim situacijama, saradnju s centrima za socijalni rad, te pružanje sveobuhvatne podrške žrtvama nasilja – od hitne zaštite do pravne i psihološke pomoći. Takav pristup osigurao bi ne samo bržu i efikasniju reakciju, već i dugoročne mjere prevencije nasilja u porodici, što bi značajno unaprijedilo sigurnost i kvalitet života građana Kantona Sarajevo.

- **1.2 Statistički podaci: Analiza dostupnih statističkih podataka o nasilju u porodici na području Kantona Sarajevo.**

Nasilje u porodici predstavlja ozbiljan društveni problem koji ne samo da narušava temeljna ljudska prava, već i direktno utiče na sigurnost i zdravlje zajednice. Prema dostupnim statističkim podacima, Kanton Sarajevo se suočava sa značajnim porastom broja prijavljenih slučajeva nasilja u porodici, što dodatno naglašava potrebu za hitnim poboljšanjem odgovora sigurnosnih struktura.

Prema izvještaju Agencije za ravnopravnost spolova BiH, tokom 2022. godine, u Bosni i Hercegovini prijavljeno je preko 1.700 slučajeva nasilja u porodici, od čega veliki broj dolazi upravo iz urbanih područja, uključujući Kanton Sarajevo. Također, prema izvještaju Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, u 2022. godini prijavljeno je više od 500 slučajeva nasilja u porodici, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu za gotovo 15%. Ovi brojevi su zabrinjavajući jer ukazuju na porast nasilja i povećanu potrebu za intervencijom nadležnih institucija.

Pored zvaničnih statističkih podataka, nevladine organizacije koje se bave pitanjem nasilja nad ženama, poput Fondacije lokalne demokratije i Sigurne kuće, izvještavaju o povećanom broju prijavljenih slučajeva tokom pandemije COVID-19. Ova situacija je dodatno pogoršana izolacijom, ekonomskom nesigurnošću i smanjenom dostupnošću podrške, što je rezultiralo eskalacijom nasilja unutar domaćinstava. Prema podacima nevladinih organizacija, oko 70% žrtava nasilja su žene, dok su preostali slučajevi uglavnom prijavljeni u kontekstu zlostavljanja starijih osoba i djece.

Što se tiče sociodemografskih karakteristika prijavljenih slučajeva, većina žrtava dolazi iz urbanih sredina poput Novog Sarajeva, Novog Grada i Centra, gdje postoji i veća svijest o mogućnosti prijave nasilja, dok su ruralna područja karakterizirana nižom stopom prijave zbog društvenih stigma i manjka dostupnih usluga podrške. Također, podaci pokazuju da su počinitelji nasilja u 85% slučajeva muškarci, te da nasilje često uključuje fizičke, emocionalne, ekonomske i psihološke oblike zlostavljanja.

Iako zvanične statistike predstavljaju značajan uvid u problem, treba naglasiti da je stvarni broj slučajeva nasilja u porodici vjerovatno mnogo veći, jer mnoge žrtve ne prijavljuju nasilje iz straha, srama ili nepovjerenja u institucije. Ovaj problem dodatno je naglašen činjenicom da je proces prijave često dugotrajan, a reakcija nadležnih službi može biti neadekvatna zbog preopterećenosti i nedostatka specijaliziranih resursa.

Važno je napomenuti da MUP Kantona Sarajevo, iako posjeduje generalne kapacitete za odgovor na kriminalne aktivnosti, nije u mogućnosti efikasno se nositi sa specifičnostima slučajeva nasilja u porodici zbog nedostatka specijaliziranih jedinica. Statistički podaci ukazuju na to da postojeći sistem često ne omogućava dovoljno brz i adekvatan odgovor, što može dovesti do eskalacije nasilja, pa čak i tragičnih ishoda. Prema izvještajima iz 2023. godine, u Kantonu Sarajevo su prijavljena tri slučaja ubistva povezana sa nasiljem u porodici, što dodatno naglašava hitnost problema.

Pored brojeva koji govore o trenutnom stanju, potrebno je naglasiti i značaj preventivnih mjera koje bi smanjile broj prijavljenih slučajeva kroz edukaciju i specijalizirane programe. Uvođenje specijaliziranih jedinica obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici moglo bi značajno doprinijeti smanjenju ovih brojeva, jer bi omogućilo efikasniju reakciju i bržu zaštitu žrtava.

Stoga, uzimajući u obzir sve dostupne statističke podatke, neophodno je implementirati sveobuhvatan plan za osnivanje specijaliziranih jedinica, što će rezultirati boljim odgovorom na nasilje u porodici, većom sigurnošću žrtava i dugoročno smanjenim brojem ovakvih slučajeva u Kantonu Sarajevo.

- **1.3 Dosadašnji odgovori: Pregled postojećih mehanizama za rješavanje slučajeva nasilja u porodici.**

Dosadašnji odgovori na nasilje u porodici u Kantonu Sarajevo zasnivaju se na postojećem zakonodavnom okviru i institucijama koje su nadležne za primjenu zakona. U skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine, nadležnost za reagiranje na ovakve slučajeve dijele različite institucije, uključujući Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (MUP KS), centre za socijalni rad, pravosudne organe i nevladine organizacije koje se bave zaštitom žrtava nasilja.

Policajska reakcija

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo igra ključnu ulogu u prvoj reakciji na prijave nasilja u porodici. Policijski službenici su često prvi kontakt koji žrtve imaju s institucijama nakon prijave nasilja. Njihova uloga je da osiguraju sigurno okruženje za žrtvu, prikupe relevantne dokaze, uhapsu počinitelja ukoliko je to potrebno, i preduzmu hitne mjere zaštite. Međutim, unatoč njihovoj važnosti u odgovoru na nasilje, postojeći kapaciteti i resursi MUP-a KS nisu u potpunosti prilagođeni za efikasno upravljanje ovim specifičnim slučajevima. Policijski službenici često nisu

adekvatno obučeni za prepoznavanje suptilnih znakova nasilja u porodici, posebno kada se radi o psihološkom ili ekonomskom nasilju.

Iako postoji mogućnost izdavanja hitnih mjera zaštite, kao što je zabrana prilaska nasilniku, implementacija ovih mjera često zavisi od brzine pravosudnog sistema, što može dovesti do kašnjenja u pružanju adekvatne zaštite. Prema podacima MUP-a KS, u 2022. godini izdato je oko 300 hitnih mjera zaštite, no mnoge žrtve su i dalje bile izložene nasilju zbog neefikasnosti u provođenju ovih mjera. Nedostatak specijaliziranih jedinica unutar MUP-a dodatno otežava pravovremenu reakciju i podršku žrtvama, jer se policijski službenici moraju baviti širokim spektrom krivičnih djela, što smanjuje njihovu fokusiranost na slučajeve nasilja u porodici.

Uloga centara za socijalni rad

Centri za socijalni rad Kantona Sarajevo također igraju ključnu ulogu u zaštiti žrtava nasilja u porodici. Njihov zadatak je pružanje psihološke i socijalne podrške žrtvama, kao i koordinacija s drugim institucijama kako bi se osigurala sveobuhvatna pomoć. Centri za socijalni rad imaju zakonsku obavezu da se uključe u svaki prijavljeni slučaj nasilja, te da procijene potrebe žrtava, uključujući smještaj u sigurne kuće, pružanje pravne pomoći, te rad s djecom koja su svjedoci nasilja.

Međutim, u praksi, kapaciteti centara za socijalni rad često su ograničeni, kako u pogledu ljudskih resursa, tako i u pogledu tehničkih kapaciteta. Prema podacima iz 2023. godine, Centar za socijalni rad Kantona Sarajevo zabilježio je preko 600 slučajeva nasilja u porodici, ali nedovoljan broj socijalnih radnika i nedostatak specijaliziranih programa podrške često rezultira nedovoljnom ili zakašnjelom reakcijom. Također, nedovoljna saradnja između centara za socijalni rad i policijskih struktura često otežava koordinaciju hitnih mjera zaštite, posebno u slučajevima kada je potrebno brzo reagirati kako bi se zaštitila žrtva.

Pravosudni sistem i pravna zaštita

Pravosudni sistem ima ključnu ulogu u procesuiranju slučajeva nasilja u porodici i izricanju sankcija prema počiniteljima. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici omogućava izricanje hitnih mjera zaštite, uključujući zabranu prilaska i komunikacije, te prisilno udaljavanje počinitelja iz porodičnog doma. Međutim, praksa pokazuje da je implementacija ovih mjera često spora, a pravosudne procedure dugotrajne, što dodatno otežava zaštitu žrtava.

Sudovi u Kantonu Sarajevo suočavaju se s preopterećenošću i velikim brojem predmeta, zbog čega slučajevi nasilja u porodici ponekad ne dobiju prioritetnu pažnju koju zahtijevaju. Prema izvještaju Udruženja sudija Federacije BiH, u 2022. godini zabilježeno je preko 400 krivičnih postupaka povezanih s nasiljem u porodici u Kantonu Sarajevo, ali mnogi od njih su rezultirali dugotrajnim sudskim procesima. Ova situacija često stvara osjećaj nesigurnosti kod žrtava, koje ne dobivaju pravovremenu zaštitu.

Nevladine organizacije i sigurne kuće

Pored državnih institucija, nevladine organizacije igraju ključnu ulogu u pružanju podrške žrtvama nasilja. Organizacije poput Fondacije lokalne demokratije i Medice Zenica, te Sigurna kuća u

Sarajevu, pružaju smještaj, psihološku i pravnu podršku žrtvama nasilja. Sigurna kuća u Sarajevu, koja je u 2022. godini pružila smještaj za 112 žena i djece, pokazuje značaj ovih organizacija u sistemu zaštite, ali također ukazuje na ograničene kapacitete, jer je broj mjesta u sigurnim kućama daleko manji od potrebnog.

Iako nevladine organizacije pružaju značajnu pomoć, one se često suočavaju s finansijskim i organizacionim poteškoćama koje ograničavaju njihov rad. Osim toga, nedostatak koordinacije s državnim institucijama i nedovoljna podrška iz javnih fondova otežava dugoročno planiranje i održivost ovih programa.

Zaključak

Dosadašnji mehanizmi za rješavanje nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo, iako postoje, nisu dovoljni za efikasnu i pravovremenu reakciju na ovaj sve veći problem. Nedostatak specijaliziranih jedinica unutar policijskih struktura, preopterećenost centara za socijalni rad i pravosudnog sistema, te ograničeni kapaciteti sigurnih kuća ukazuju na potrebu za sveobuhvatnom reformom pristupa ovom pitanju. Uvođenje specijaliziranih jedinica koje bi bile obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici predstavlja ključni korak ka osiguravanju bolje zaštite za žrtve i efikasnijeg sankcionisanja počinitelja.

- **1.4 Razlozi za osnivanje specijalizirane jedinice: Zašto je potrebna specijalizirana i obučena jedinica unutar sigurnosnih službi.**

Nasilje u porodici je složen i specifičan problem koji zahtijeva brz, osjetljiv i efikasan odgovor nadležnih sigurnosnih službi. Iako Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (MUP KS) već ima odgovornost da reagira na sve oblike nasilja, uključujući nasilje u porodici, postojeći policijski kapaciteti nisu adekvatno prilagođeni za efikasno rješavanje ovog problema. Osnivanje specijalizirane jedinice unutar MUP-a KS, obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici, od suštinskog je značaja iz nekoliko ključnih razloga:

1. Specifičnost nasilja u porodici

Nasilje u porodici se često dešava u zatvorenom prostoru, unutar porodičnog doma, te je emocionalno i psihološki složeno. Počinitelji nasilja su često članovi porodice, a žrtve su u ranjivom položaju i često zavise od svojih zlostavljača, bilo ekonomski, psihološki ili socijalno. Standardne policijske procedure, koje su osmišljene za odgovor na generalne krivične aktivnosti, nisu dovoljne da se adekvatno odgovori na ovako specifičan oblik nasilja. Policijski službenici, bez specijalizovane obuke, ne prepoznaju uvijek sve oblike nasilja, poput ekonomskog ili psihološkog zlostavljanja, koji ne ostavljaju fizičke tragove, ali jednako ugrožavaju sigurnost i zdravlje žrtava. Specijalizirana jedinica bi imala obuku koja bi im omogućila da prepoznaju, procijene i adekvatno reaguju u svim oblicima nasilja.

2. Brza reakcija i prevencija eskalacije nasilja

Jedan od najkritičnijih faktora u slučajevima nasilja u porodici je brzina reakcije. Statistički podaci pokazuju da nasilje u porodici ima tendenciju da eskalira ako se ne interveniše brzo i efikasno. Prema istraživanjima, u 60% slučajeva nasilja prijavljenih u Kantonu Sarajevo, žrtve su prijavile da su doživjele višestruke napade prije nego što su se obratile institucijama. U nedostatku specijalizirane jedinice, trenutna reakcija često nije dovoljno brza niti osjetljiva na specifične potrebe žrtava, što može dovesti do ponavljanja ili eskalacije nasilja, uključujući smrtne ishode. Uvođenje jedinice koja bi bila posebno obučena za brzi i ciljani odgovor može značajno smanjiti rizik od daljnje traumatizacije žrtava i eskalacije nasilja.

3. Unapređenje međuinstitucionalne saradnje

Trenutno, odgovor na nasilje u porodici uključuje više institucija: MUP, centri za socijalni rad, zdravstvene ustanove i nevladine organizacije. Nedostatak koordinacije između ovih tijela često dovodi do toga da žrtve prolaze kroz više procedura, što otežava proces prijavljivanja i dobivanja pomoći. Specijalizirana jedinica unutar MUP-a bila bi odgovorna ne samo za brzi odgovor, već i za koordinaciju sa centrima za socijalni rad i drugim relevantnim institucijama, čime bi se osigurala sveobuhvatna i brza podrška žrtvama. Ova jedinica bi djelovala kao centralna tačka koja bi imala jasan protokol saradnje s drugim institucijama i omogućila integriran pristup rješavanju slučajeva nasilja u porodici.

4. Povećanje povjerenja žrtava u institucije

Jedan od ključnih problema u rješavanju nasilja u porodici jeste nepovjerenje žrtava u institucije, što često rezultira neprijavljivanjem nasilja. Mnoge žrtve strahuju da će biti stigmatizirane, da neće dobiti adekvatnu zaštitu, ili da će proces biti previše traumatičan i dugotrajan. Uvođenje specijalizirane jedinice, koja bi bila posebno obučena za pružanje podrške žrtvama, moglo bi značajno povećati povjerenje javnosti i ohrabriti žrtve da prijavljuju nasilje. Ova jedinica bi imala osoblje koje je obučeno ne samo za intervenciju, već i za emocionalnu podršku, komunikaciju s osjetljivim grupama, i efikasno provođenje zakonskih mjera zaštite.

Zaključak

Osnivanje specijalizirane jedinice unutar sigurnosnih službi Kantona Sarajevo, obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici, neophodan je korak u unapređenju sistema zaštite žrtava i prevenciji nasilja. S obzirom na specifičnost ovog oblika nasilja, potrebu za brзом reakcijom, važnost međuinstitucionalne saradnje i povećanje povjerenja javnosti u institucije, ovakva jedinica bi imala ključnu ulogu u zaštiti najranjivijih članova društva. Samo kroz integriran, specijaliziran i brzo reagirajući pristup možemo osigurati dugoročnu sigurnost i podršku žrtvama nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo.

2. Ciljevi i očekivani rezultati

- **2.1 Primarni ciljevi: Poboljšanje efikasnosti i brzine odgovora na nasilje u porodici.**

Primarni cilj osnivanja specijaliziranih jedinica obučene za brzi odgovor na nasilje u porodici u okviru sigurnosnih službi Kantona Sarajevo jeste unapređenje efikasnosti i brzine reakcije u slučajevima prijavljenog nasilja. Na osnovu dostupnih podataka, nasilje u porodici je u porastu, a postojeći mehanizmi često nisu dovoljno brzi da spriječe dalju traumatizaciju žrtava ili eskalaciju nasilja. Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (MUP KS), u 2023. godini zabilježeno je više od 800 prijava nasilja u porodici, a mnogi slučajevi su prijavljeni nakon višestrukih napada, što ukazuje na spor ili neadekvatan odgovor.

Osnivanjem specijalizirane jedinice koja bi bila obučena za brzu i efikasnu intervenciju, očekuje se poboljšanje nekoliko ključnih aspekata sigurnosnog odgovora:

- 1. Skraćenje vremena reakcije na prijave**
Jedan od najvažnijih faktora u borbi protiv nasilja u porodici jeste vrijeme reakcije od prijave do dolaska sigurnosnih službi na mjesto događaja. Brza reakcija može spriječiti daljnje fizičko ili psihološko nasilje i omogućiti žrtvama trenutnu zaštitu. Ova jedinica bi bila mobilna i raspoređena tako da može odgovoriti na prijavu u najkraćem mogućem roku, čime bi se povećala sigurnost žrtava. Cilj je da jedinica reaguje unutar "zlatnog sata" – prvih 60 minuta od prijave – u kojem se mogu spriječiti najteže posljedice nasilja.
- 2. Povećanje broja uspješnih intervencija i zaštite žrtava**
Specijalizirana obuka omogućila bi službenicima jedinice da efikasnije prepoznaju i odgovore na različite vrste nasilja – fizičko, psihološko, ekonomsko i seksualno. S obzirom na to da mnoge žrtve nasilja u porodici nerijetko odustaju od prijavljivanja zbog straha od stigmatizacije ili nepovjerenja u institucije, cilj je da ova jedinica poveća broj uspješnih intervencija i pruži sveobuhvatnu zaštitu žrtvama. Statistički podaci pokazuju da je nepovjerenje u sistem jedan od ključnih razloga zašto nasilje ostaje neprijavljeno. Povećanjem efikasnosti i profesionalizma sigurnosnih službi, očekuje se da će više žrtava biti ohrabreno da prijavi nasilje.
- 3. Smanjenje stope ponavljanja nasilja**
Jedan od ključnih ciljeva osnivanja ovakve jedinice jeste i sprječavanje ponovljenih slučajeva nasilja. U trenutnom sistemu, nedostatak specijaliziranog odgovora često dovodi do situacija u kojima nasilje eskalira jer nasilnici nisu adekvatno procesuirani ili žrtve nisu adekvatno zaštićene. Specijalizirani tim bi, osim brzog odgovora, bio zadužen i za praćenje slučajeva nasilja, kako bi se osigurala kontinuirana zaštita žrtava i smanjio rizik od ponavljanja nasilnih incidenata. Uvođenje ove jedinice moglo bi rezultirati dugoročnim smanjenjem stope recidivizma u slučajevima nasilja u porodici, što bi imalo direktan utjecaj na sigurnost u zajednici.
- 4. Podizanje svijesti i promjena percepcije javnosti**
Pored praktičnog odgovora, cilj je da osnivanje ove specijalizirane jedinice pošalje snažnu poruku o nultoj toleranciji prema nasilju u porodici. Time bi se povećala svijest o ozbiljnosti ovog problema, a javnost bi stekla veću sigurnost da institucije imaju efikasne mehanizme zaštite. Uspješna intervencija ove jedinice može služiti kao primjer dobre prakse i potaknuti daljnje reforme u sigurnosnom sektoru i socijalnoj zaštiti.

Zaključno, osnovni cilj osnivanja specijalizirane jedinice jeste unapređenje brzine i efikasnosti reakcije u slučajevima nasilja u porodici. Kroz obuku, profesionalizaciju i bolju koordinaciju, ova jedinica će ne samo spriječiti daljnje nasilje, nego će dugoročno doprinijeti boljoj zaštiti žrtava i

smanjenju stope ponovljenih slučajeva nasilja. U konačnici, to će rezultirati većom sigurnošću u Kantonu Sarajevo i povjerenjem građana u sigurnosne institucije.

- **2.2 Sekundarni ciljevi: Jačanje povjerenja javnosti u sigurnosne službe i smanjenje stope ponavljanja nasilja.**

Sekundarni ciljevi osnivanja specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici unutar Kantona Sarajevo usmjereni su na dugoročne društvene promjene koje mogu značajno unaprijediti sigurnost zajednice, kao i efikasnost sigurnosnih struktura. Specijalizirane jedinice ne samo da direktno pomažu žrtvama, već igraju ključnu ulogu u jačanju povjerenja javnosti u institucije, smanjenju stope ponavljanja nasilja, te promoviranju društvene nulte tolerancije prema nasilju u porodici.

1. Jačanje povjerenja javnosti u sigurnosne službe

Jedan od ključnih izazova s kojima se suočavaju sigurnosne službe Kantona Sarajevo jeste nedostatak povjerenja građana. Prema istraživanjima Agencije za ravnopravnost spolova BiH, značajan broj žrtava nasilja u porodici oklijeva prijaviti nasilje zbog osjećaja da institucije ne pružaju adekvatnu zaštitu. Rezultati istraživanja pokazuju da samo 30% slučajeva nasilja biva prijavljeno, dok je povjerenje u sigurnosne službe ispod prosjeka EU, prema procjeni UN Women BiH.

Osnivanje specijaliziranih jedinica, čiji bi prioritet bio pružanje brze i profesionalne reakcije na prijave nasilja, poslala bi jasnu poruku građanima da su sigurnosne institucije Kantona Sarajevo spremne i sposobne efikasno reagirati. Očekivani rezultat je veće povjerenje javnosti, što bi moglo dovesti do povećanja broja prijavljenih slučajeva nasilja u porodici. Povjerenje je ključni element za izgradnju kohezivne i sigurne zajednice, a veća transparentnost u radu specijaliziranih jedinica i praćenje rezultata njihovih intervencija dodatno bi potaknuli pozitivne promjene u percepciji javnosti.

2. Smanjenje stope ponavljanja nasilja

Ponavljanje nasilja u porodici je ozbiljan problem s kojim se susreću mnoge žrtve, jer nasilnici često nisu suočeni s odgovarajućim sankcijama ili žrtve ne dobijaju adekvatnu dugoročnu zaštitu. Prema podacima iz izvještaja MUP-a Kantona Sarajevo, u više od 40% slučajeva nasilja dolazi do ponovljenih prijavi istih počinitelja, što ukazuje na neefikasnost trenutnih mehanizama za prevenciju ponovnog nasilja.

Specijalizirane jedinice bi bile opremljene i obučene da ne samo brzo reaguju, nego i prepoznaju obrasce nasilnog ponašanja i adekvatno interveniraju kako bi se spriječilo daljnje nasilje. Ovo uključuje uvođenje obaveznih nadzornih mjera za počinitelje, kao i direktnu saradnju s centrima za socijalni rad, gdje bi žrtvama bila pružena dugoročna psihosocijalna podrška. Na taj način bi se stvorio sveobuhvatan sistem zaštite koji bi značajno smanjio stopu ponavljanja nasilja.

3. Povećanje broja prijavi i smanjenje "sive zone" nasilja

Nasilje u porodici često ostaje neprijavljeno, što stvara tzv. "sivu zonu" nasilja koja nije vidljiva

institucijama. Studije pokazuju da je ova zona znatno veća nego što to službene statistike ukazuju. Prema procjenama organizacija poput Fondacije "Lara" i UN Women BiH, mnoge žene i djeca ne prijavljuju nasilje zbog straha od odmazde ili nepovjerenja u sistem. Specijalizirane jedinice bi, kroz stalnu komunikaciju s lokalnim zajednicama i nevladinim organizacijama, pomogle u identifikaciji i smanjenju ove sive zone, pružajući direktan i efikasan odgovor tamo gdje postoji sumnja na nasilje.

4. Promocija prevencije kroz obrazovanje i javne kampanje

Osim samog odgovora na prijavljene slučajeve nasilja, specijalizirane jedinice bi mogle imati važnu ulogu u podizanju svijesti o prevenciji nasilja. Organiziranje javnih kampanja, saradnja sa školama i edukacija mladih o važnosti prijavljivanja nasilja i poštivanju ljudskih prava doprinijeli bi dugoročnom smanjenju nasilja u porodici. Prevencija je ključna, jer djelovanje na uzroke nasilja može smanjiti broj slučajeva u budućnosti.

Zaključno, sekundarni ciljevi osnivanja specijalizirane jedinice nisu samo direktna zaštita žrtava, već i stvaranje održivih promjena u društvu kroz jačanje povjerenja u sigurnosne službe, smanjenje ponavljanja nasilja i jačanje svijesti o nužnosti prevencije. Ovi ciljevi će doprinijeti boljoj sigurnosnoj situaciji u Kantonu Sarajevo i unaprijediti kvalitet života građana, s naglaskom na zaštitu najugroženijih članova društva.

- **2.3 Očekivani rezultati: Brže intervencije, smanjenje broja žrtava, bolje preventivne mjere.**

Uvođenjem specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici unutar Kantona Sarajevo, očekuju se konkretni rezultati koji će direktno uticati na sigurnost građana, efikasnost službi i dugoročnu prevenciju nasilja u porodici. Ključni rezultati koji se mogu postići ovom inicijativom uključuju:

1. Brže intervencije

Specijalizirane jedinice, koje bi bile obučene i opremljene za rad u specifičnim situacijama nasilja u porodici, omogućile bi znatno bržu reakciju na prijave nasilja. Trenutni prosječni vremenski okvir za reakciju na prijavljene slučajeve nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo varira, ali u nekim slučajevima iznosi i više od jednog sata, što može imati kobne posljedice po žrtve. S obzirom na to da je nasilje u porodici često hitna situacija, cilj ove inicijative je smanjenje vremena reakcije na 15-20 minuta.

Brže intervencije omogućit će blagovremenu zaštitu žrtava i minimizirati rizik od težih fizičkih i psihičkih posljedica. Povećana prisutnost specijaliziranih jedinica na terenu omogućila bi pravovremeno prepoznavanje rizika i potencijalne eskalacije nasilja, što bi značajno doprinijelo boljoj zaštiti najranjivijih članova zajednice. U saradnji s policijskim stanicama i hitnim službama, ovi timovi bi radili 24 sata dnevno, 7 dana u sedmici, pružajući kontinuiranu podršku žrtvama i brze intervencije u kriznim situacijama.

2. Smanjenje broja žrtava nasilja u porodici

Jedan od glavnih ciljeva formiranja specijaliziranih jedinica jeste dugoročno smanjenje broja žrtava nasilja u porodici. Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, u 2022. godini prijavljeno je više od 500 slučajeva nasilja u porodici, dok stvarni broj žrtava, prema nevladinim organizacijama, može biti i znatno veći zbog neprijavlivanja mnogih slučajeva.

Očekuje se da će veći broj slučajeva biti prijavljen i obrađen nakon uvođenja specijaliziranih jedinica, čime bi se povećala svijest građana o dostupnosti pomoći. Također, smanjenje broja ponavljanja nasilja kroz brze intervencije i post-intervencijske mjere (poput obavezne psihosocijalne pomoći i nadzora nad počiniteljima) rezultirat će manjim brojem dugoročnih žrtava nasilja. Efikasan sistem bi dodatno smanjio teret na socijalne i zdravstvene službe, jer bi prevencija i brza reakcija spriječila eskalaciju mnogih slučajeva u teže oblike nasilja.

3. Bolje preventivne mjere

Osim brze intervencije, dugoročni cilj ove inicijative je implementacija boljih preventivnih mjera. Specijalizirane jedinice bi radile ne samo na suzbijanju postojećih slučajeva nasilja, već i na prevenciji novih slučajeva kroz edukaciju, kampanje i direktnu saradnju s lokalnim zajednicama. S obzirom na to da je nasilje u porodici često ponavljajuće, preventivne mjere igraju ključnu ulogu u njegovom suzbijanju.

Jedan od važnih aspekata ove inicijative bit će i povećana saradnja sa socijalnim službama, obrazovnim ustanovama i nevladinim organizacijama, što bi omogućilo rano prepoznavanje i rješavanje potencijalnih izvora nasilja. Edukacija građana, posebno mladih, o važnosti prijavljivanja nasilja i dostupnosti podrške također je od suštinskog značaja. Programi podrške za počinitelje nasilja, poput obaveznih psiholoških tretmana i programa resocijalizacije, smanjili bi rizik od ponavljanja nasilja i pružili bi podršku i žrtvama i počiniteljima u procesu oporavka.

4. Jačanje institucija kroz stručno usavršavanje

Osnivanje specijaliziranih jedinica donijelo bi dodatnu vrijednost kroz kontinuiranu obuku i stručno usavršavanje članova ovih timova. Svaki član jedinice bio bi obavezan proći specifičnu obuku koja uključuje prepoznavanje različitih oblika nasilja u porodici, komunikaciju s žrtvama, psihološke aspekte intervencija, kao i primjenu pravnih mjera za zaštitu žrtava. To bi podrazumijevalo blisku saradnju sa stručnjacima iz oblasti socijalne zaštite, psihologije i prava.

Obučene i specijalizirane jedinice ne bi samo unaprijedile trenutni sistem sigurnosti, već bi i djelovale preventivno, sprječavajući eskalaciju nasilja i jačajući kapacitete cijelog sigurnosnog sektora Kantona Sarajevo. Time bi se postigla sinergija između preventivnih i interventnih mjera, uz kontinuirano unapređenje kvaliteta usluga koje sigurnosne institucije pružaju građanima.

Zaključak je da uvođenje specijaliziranih jedinica donosi niz konkretnih i mjerljivih rezultata, od brzih i efikasnijih intervencija do smanjenja nasilja i bolje prevencije, što je ključ za dugoročno jačanje sigurnosti u Kantonu Sarajevo.

- **2.4 Dugoročne koristi: Smanjenje ukupnog broja slučajeva nasilja i jačanje pravne zaštite žrtava.**

Osnivanje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici donosi niz dugoročnih koristi za zajednicu, žrtve nasilja, ali i za sam sigurnosni sektor u Kantonu Sarajevo. Kroz sveobuhvatnu reformu sigurnosnih mjera i efikasniju reakciju na prijave nasilja, očekuje se smanjenje ukupnog broja slučajeva nasilja u porodici i jačanje pravne zaštite žrtava. Evo detaljnijeg objašnjenja ovih dugoročnih koristi:

1. Smanjenje ukupnog broja slučajeva nasilja

Jedna od ključnih dugoročnih koristi formiranja specijaliziranih jedinica jeste smanjenje ukupnog broja slučajeva nasilja u porodici kroz nekoliko mehanizama:

- **Prevenција kroz brze intervencije:** Brže i efikasnije reakcije omogućavaju sprječavanje eskalacije nasilja, a uvođenje dodatnih preventivnih mjera, poput edukacije i podizanja svijesti, dovodi do dugoročnog smanjenja novih slučajeva nasilja. Efikasno reagiranje na prvi znak nasilja smanjuje vjerovatnoću ponavljanja i eskalacije situacija, čime se doprinosi smanjenju ukupnog broja prijavljenih slučajeva.
- **Psihološka i pravna podrška žrtvama:** Uvođenjem specijaliziranih timova, koji uključuju ne samo policiju, nego i psihologe i socijalne radnike, žrtvama se pruža holistička podrška koja im omogućava da se izvuku iz nasilnog okruženja. Ova podrška ima direktan uticaj na smanjenje recidiva nasilja, jer žrtve dobijaju snagu da se odupru nasilnicima i prijave svaki budući incident, čime se stvara klima nulte tolerancije na nasilje.
- **Sankcioniranje počinitelja:** Specijalizirane jedinice rade u bliskoj saradnji s pravosudnim organima, što omogućava bržu i efikasniju obradu slučajeva, uključujući hapšenje i procesuiranje počinitelja nasilja. Strože i dosljedne kazne doprinose odvraćanju potencijalnih počinitelja od budućih nasilnih djela, čime se doprinosi dugoročnom smanjenju nasilja u porodici.

Statistički podaci iz drugih zemalja pokazuju da formiranje ovakvih jedinica dovodi do smanjenja nasilja u porodici za 10-20% u periodu od nekoliko godina nakon implementacije. Kanton Sarajevo bi, na osnovu ove inicijative, mogao pratiti slične trendove, uz kontinuirano praćenje i evaluaciju rezultata.

2. Jačanje pravne zaštite žrtava

Druga važna dugoročna korist jeste jačanje pravne zaštite žrtava nasilja u porodici kroz nekoliko ključnih aspekata:

- **Brže i efikasnije prijavljivanje slučajeva:** Specijalizirane jedinice obučene za prepoznavanje i postupanje u slučajevima nasilja u porodici osiguravaju da žrtve imaju lakši i sigurniji put za prijavljivanje nasilja. S obzirom na to da mnogi slučajevi nasilja ostaju

neprijavljeni zbog straha od odmazde ili nedostatka povjerenja u institucije, ove jedinice mogu smanjiti taj jaz i ohrabriti više žrtava da potraže pomoć.

- **Obavezan pravni savjet i zaštitne mjere:** Žrtve nasilja dobijaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći i hitnim zaštitnim mjerama, poput zabrane prilaska počinitelja. Specijalizirani timovi bi blisko surađivali s pravosudnim organima kako bi se osigurala dosljedna i pravovremena zaštita žrtava kroz izdavanje sudskih naloga za zabranu kontakta, hitno iseljenje počinitelja iz zajedničkog doma, te osiguranje sigurne udaljenosti između žrtve i nasilnika.
- **Psihosocijalna podrška i reintegracija:** Osim pravne zaštite, dugoročna pomoć žrtvama uključuje i psihosocijalnu podršku. Ovo je ključni faktor u oporavku žrtava, jer im omogućava da se reintegrišu u društvo i izgrade novi život slobodan od nasilja. Uvođenje obaveznih programa za psihološku podršku žrtvama nasilja omogućilo bi im da prevladaju traumu i spriječe buduće nasilje u vlastitim životima.
- **Sistem za nadzor i podršku:** Specijalizirane jedinice omogućavaju uspostavljanje nadzora nad slučajevima nasilja, posebno nad onima u kojima postoji rizik od ponavljanja nasilja. To uključuje kontinuirani monitoring situacije žrtava i nasilnika, kao i podršku žrtvama u periodu nakon intervencije kako bi se spriječilo ponavljanje nasilja i obezbijedila potpuna zaštita.

3. Ojačane institucije i sigurnosni sistem

Dugoročne koristi također uključuju jačanje cjelokupnog sigurnosnog sistema Kantona Sarajevo. Specijalizirane jedinice podižu nivo profesionalizma i stručnosti unutar policije i socijalnih službi, čime se unapređuje njihova sposobnost odgovora na kompleksne sigurnosne izazove.

Kontinuirana obuka i usavršavanje osoblja unutar ovih jedinica doprinosi osiguranju dugoročne održivosti i kvaliteta sigurnosnih mjera, čime se jačaju kapaciteti kantonalnih institucija u borbi protiv nasilja u porodici. To također uključuje i bolje koordiniranje između različitih službi, od policije i hitne pomoći do pravosudnih organa, kako bi se ostvarila sveobuhvatna zaštita građana i unaprijedila sigurnost zajednice.

Zaključak

Osnivanjem specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici, Kanton Sarajevo bi dugoročno osigurao smanjenje broja slučajeva nasilja, poboljšao pravnu zaštitu žrtava i ojačao kapacitete institucija. Ovaj pristup, baziran na holističkoj zaštiti i preventivnim mjerama, ima potencijal da transformira način na koji se lokalna zajednica bori protiv nasilja u porodici, stvarajući sigurnije okruženje za sve građane.

3. Predložene mjere

- **3.1 Osnivanje specijaliziranih jedinica: Formiranje timova unutar Ministarstva unutrašnjih poslova KS koji će biti obučeni za brze intervencije.**

1. Uvod i osnovna ideja

S obzirom na porast slučajeva nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo i ograničene kapacitete postojećih sigurnosnih struktura, predlažem formiranje specijaliziranih jedinica unutar Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (MUP KS), koje će biti obučene za brze i efikasne intervencije. Ove jedinice će biti zadužene za hitnu reakciju na prijavljene slučajeve nasilja u porodici, pružanje prvog nivoa zaštite žrtvama te koordinaciju sa pravosudnim i socijalnim institucijama.

Cilj ovih timova jeste da unaprijede brzinu odgovora na pozive, smanje mogućnost ponavljanja nasilja i omoguće žrtvama siguran put ka pravdi. S obzirom na ozbiljnost problema, osnivanje specijaliziranih jedinica nije samo sigurnosno pitanje, već i nužan korak u osiguranju dugoročne pravne i socijalne zaštite žrtava nasilja.

2. Struktura i sastav specijaliziranih jedinica

Specijalizirane jedinice bi bile formirane u okviru MUP KS i djelovale u tijesnoj saradnji s drugim relevantnim institucijama, kao što su centri za socijalni rad, pravosudni organi i zdravstvene ustanove. Sastav tih jedinica bio bi multidisciplinaran, a činili bi ga:

- **Obučeni policijski službenici:** Policijski službenici koji će proći specijalizirane obuke za postupanje u slučajevima nasilja u porodici, uključujući kako prepoznati znake nasilja, komunicirati s žrtvama i nasilnicima, te pružiti hitnu zaštitu.
- **Socijalni radnici:** U sklopu tima bi bili i socijalni radnici koji bi mogli procijeniti socijalnu situaciju u kojoj se žrtva nalazi, pružiti podršku u osiguravanju privremenog smještaja i pratiti dugoročni oporavak.
- **Psiholozi:** Psihološka podrška žrtvama nasilja ključna je u prvim trenucima intervencije. Psiholozi bi imali zadatak stabilizirati žrtvu, pružiti psihosocijalnu pomoć, kao i savjetovanje za daljnje korake.
- **Pravni savjetnici:** Specijalizirane jedinice bi imale pristup pravicima koji bi žrtvama osigurali hitne informacije o njihovim pravima, dostupnim pravnim lijekovima i mogućnostima zaštitnih mjera.

3. Obuka i opremanje jedinica

Ključni aspekt ove inicijative jeste adekvatna obuka timova. S obzirom na kompleksnost slučajeva nasilja u porodici, obuka bi bila kontinuirana i obuhvatala bi sljedeće module:

- **Prepoznavanje i procjena rizika:** Kako bi službenici mogli brzo identificirati nivo prijetnje i rizik ponavljanja nasilja, obuka bi uključivala metode procjene rizika koje se temelje na međunarodnim standardima.
- **Komunikacijske vještine:** S obzirom na to da su žrtve nasilja često u stanju emocionalnog i psihološkog stresa, policijski službenici moraju biti obučeni za empatiju, nenasilnu komunikaciju i davanje adekvatne podrške bez dodatnog traumiranja žrtava.
- **Sigurne intervencije:** Obuka u tehnikama osiguravanja mjesta događaja i zaštite žrtava od daljnjeg nasilja bit će ključna za uspjeh intervencija. To uključuje kako sigurno ukloniti nasilnika iz doma, osigurati dokaze i spriječiti daljnje nasilje.

Uz obuku, jedinice bi bile opremljene specijaliziranom opremom, uključujući mobilne uređaje za komunikaciju, vozila sa specijalnim obilježjima za brzu intervenciju i digitalne alate za praćenje slučajeva nasilja u porodici. Također bi koristile softverske alate koji omogućavaju brzo dijeljenje informacija s drugim institucijama, poput centara za socijalni rad i sudova.

4. Koordinacija i protokoli za brze intervencije

Jedan od ključnih faktora za uspješnu intervenciju jeste koordinacija između različitih institucija. Specijalizirane jedinice bi radile prema jasno definisanim protokolima koji osiguravaju brzu reakciju na pozive i hitne slučajeve.

- **Centralizirani sistem prijavljivanja:** Osnivanje 24-satnog call centra specijaliziranog za slučajeve nasilja u porodici, koji bi odmah preusmjeravao pozive ka timovima na terenu. Sistem bi uključivao i digitalne prijave putem mobilnih aplikacija, kako bi žrtve mogle sigurno prijaviti nasilje.
- **Koordinacija s pravosuđem:** Specijalizirane jedinice bi imale direktnu liniju sa pravosudnim organima, čime bi se omogućilo brzo izdavanje zaštitnih mjera za žrtve, kao što su zabrana prilaska nasilniku ili privremeni smještaj žrtava u sigurne kuće.
- **Povezivanje sa socijalnim i zdravstvenim službama:** Po završetku hitne intervencije, slučajevi bi bili preusmjereni centrima za socijalni rad i zdravstvenim ustanovama za daljnju podršku žrtvama. To bi uključivalo i kontinuirano praćenje slučajeva kako bi se spriječilo ponavljanje nasilja.

5. Finansiranje i održivost

Za implementaciju ove mjere, nužno je osigurati finansijska sredstva putem budžeta Ministarstva unutrašnjih poslova KS, kao i kroz apliciranje za međunarodne fondove koji podržavaju projekte borbe protiv nasilja nad ženama i djecom. Održivost projekta osigurala bi se kroz redovne evaluacije i izvještavanje o uspjesima jedinica, kao i kontinuiranu obuku novih timova.

Zaključak

Osnivanje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici u okviru MUP-a Kantona Sarajevo predstavlja ključnu mjeru u borbi protiv nasilja u porodici. Ove jedinice bi značajno poboljšale brzinu i efikasnost reakcije na prijave, osigurale bolje pravne i socijalne mjere za zaštitu žrtava, te doprinijele smanjenju ponavljanja nasilja. S obzirom na trenutne statističke pokazatelje, ovaj prijedlog dolazi u pravo vrijeme kako bi se osigurala bolja zaštita za sve građane Kantona Sarajevo.

- **3.2 Obuka i edukacija: Programi stručne obuke za policijske službenike u saradnji sa centrima za zaštitu žrtava.**

Kao ključna komponenta za osiguravanje efikasnog i profesionalnog odgovora na nasilje u porodici, predlažem uspostavljanje programa stručne obuke za policijske službenike koji će biti

dio specijaliziranih jedinica. Cilj ovih obuka jeste osposobiti službenike da adekvatno i brzo reagiraju u slučajevima porodičnog nasilja, pružajući pomoć žrtvama, osiguravajući dokazni materijal te radeći na sprječavanju daljnjeg nasilja. Ovaj segment inicijative je od ključne važnosti za osiguravanje profesionalnog pristupa, jer će policijski službenici biti prvi koji dolaze u kontakt sa žrtvama i situacijama visokog rizika.

1. Saradnja sa centrima za zaštitu žrtava

Programi obuke bit će osmišljeni u saradnji sa centrima za zaštitu žrtava nasilja u porodici, poput sigurnih kuća i nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom. Ova saradnja osigurava da policijski službenici ne samo da razumiju pravne i operativne aspekte slučajeva nasilja, već da steknu i dublje razumijevanje potreba i trauma s kojima se žrtve suočavaju. Centri za zaštitu žrtava već imaju razvijene modele za pružanje psihološke i socijalne podrške, a ta znanja bi bila prenesena i na policijske službenike kroz ciljane edukacije.

2. Ključni moduli obuke

Obuka bi se sastojala od nekoliko ključnih modula koji bi obuhvatili sve aspekte potrebne za efikasan odgovor na nasilje u porodici:

- **Prepoznavanje znakova nasilja i procjena rizika:** Policijski službenici bi učili kako prepoznati različite vrste nasilja u porodici (fizičko, psihološko, ekonomsko) te kako izvršiti procjenu rizika na licu mjesta. Ovaj segment obuke omogućava brzu identifikaciju hitnih situacija i preduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječilo daljnje nasilje.
- **Pristup žrtvama i komunikacijske vještine:** Jedan od ključnih elemenata je sposobnost policijskih službenika da komuniciraju sa žrtvama koje se često nalaze u stanju šoka, straha ili neizvjesnosti. Obuka bi obuhvatala tehnike empatijske komunikacije, pružanje podrške, te kako da se žrtvama pruži osjećaj sigurnosti odmah po dolasku na mjesto događaja. Također, službenici bi bili educirani o pravima žrtava, uključujući informisanje o raspoloživim pravnim sredstvima i mjerama zaštite.
- **Zakonodavni okvir i procedure:** Važno je da policijski službenici budu u potpunosti upoznati sa zakonodavnim okvirom koji se odnosi na nasilje u porodici, kao i procedurama koje moraju slijediti u ovakvim slučajevima. To uključuje pravilno dokumentiranje događaja, osiguranje dokaznog materijala, saradnju sa pravosudnim organima, te iniciranje zaštitnih mjera za žrtve.
- **Praktične simulacije i terenske vježbe:** Obuka bi uključivala i praktične simulacije stvarnih situacija nasilja u porodici, gdje bi policijski službenici imali priliku primijeniti stečena znanja u kontrolisanim uslovima. Ove simulacije bi se izvodile u saradnji sa stručnjacima iz centara za zaštitu žrtava, čime bi se osigurala realističnost i priprema za stvarne intervencije.

3. Kontinuirana edukacija i evaluacija

Obuke za policijske službenike ne bi bile jednokratne, već bi se sprovodile kontinuirano, kako bi se pratili novi trendovi, promjene u zakonodavstvu te unaprijedili odgovori na nasilje u porodici. Policijski službenici koji su dio specijaliziranih jedinica redovno bi prolazili kroz evaluacije, a na

osnovu rezultata bi se prilagođavali programi obuke. Kroz ovaj model kontinuiranog profesionalnog razvoja osigurala bi se visoka razina efikasnosti i profesionalnosti u postupanju.

4. Povezanost sa drugim akterima u sistemu zaštite

Obuka bi također uključivala saradnju i zajedničke radionice sa drugim akterima u sistemu zaštite, poput pravosudnih organa, centara za socijalni rad, zdravstvenih ustanova i nevladinih organizacija. Ova međusektorska saradnja osigurala bi da svi dijelovi sistema reagiraju koordinirano i u interesu žrtava. Policijski službenici bi bili ključna karika u ovom lancu i nosioci prve reakcije, a obuka bi im omogućila da efikasno sarađuju sa ostalim institucijama u zaštiti žrtava.

Zaključak

Osiguravanje kvalitetne i kontinuirane obuke policijskih službenika predstavlja ključni korak u borbi protiv nasilja u porodici. Edukacija, koja bi se provodila u saradnji sa centrima za zaštitu žrtava i drugim relevantnim akterima, osigurala bi da specijalizirane jedinice unutar MUP-a KS budu osposobljene za brze, efikasne i osjetljive intervencije. Na ovaj način, ne samo da bi se unaprijedila brzina i kvalitet odgovora, već bi se dugoročno smanjio broj slučajeva nasilja u porodici i osigurala bolja zaštita za žrtve.

- **3.3 Tehnička podrška: Oprema i resursi potrebni za učinkovitu reakciju, uključujući moderne komunikacione sisteme.**

Uvođenje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici zahtijeva odgovarajuću tehničku podršku kako bi njihov rad bio efikasan i usmjeren na brzo rješavanje kriznih situacija. Ovaj segment inicijative usredotočen je na opremu i resurse koje će ove jedinice trebati kako bi reagovale na vrijeme i osigurale sigurnost žrtava.

1. Moderni komunikacijski sistemi

Jedna od najvažnijih komponenti za efikasnu intervenciju je posjedovanje naprednih komunikacijskih sistema koji omogućavaju brzu i sigurnu razmjenu informacija između članova specijaliziranih timova, dispečera, i drugih relevantnih institucija poput centara za socijalni rad, sigurnih kuća, hitne medicinske pomoći, te pravosudnih tijela. Ova komunikacija treba biti kontinuirana i neometana, kako bi se smanjilo vrijeme reakcije i omogućilo koordinirano djelovanje svih relevantnih aktera.

Za te potrebe, predlaže se implementacija sljedećih sistema:

- **Sigurne radio mreže:** Specijalizirane jedinice trebale bi imati pristup sigurnim i šifriranim radio mrežama koje omogućavaju trenutnu komunikaciju i razmjenu informacija, bez bojazni od presretanja podataka.

- **GPS praćenje i geolociranje:** Vozila i timovi koji sudjeluju u hitnim intervencijama trebaju biti opremljeni GPS uređajima za precizno praćenje njihove lokacije, što omogućava bolje upravljanje resursima i bržu intervenciju u hitnim slučajevima.
- **Mobilne aplikacije za hitne intervencije:** Uvođenje mobilnih aplikacija koje povezuju policijske timove sa žrtvama i centrima za pomoć može značajno ubrzati proces komunikacije i obrade prijave. Ove aplikacije omogućile bi žrtvama da anonimno prijave nasilje, dijele svoju lokaciju i kontaktiraju specijalizirane jedinice u realnom vremenu.

2. Specijalizirana oprema za intervencije

Pored komunikacionih sistema, specijalizirane jedinice trebaju biti opremljene odgovarajućom tehničkom i zaštitnom opremom kako bi mogle efikasno djelovati u opasnim i kriznim situacijama. Oprema bi uključivala:

- **Zaštitna oprema:** S obzirom na rizik nasilja prilikom intervencija u porodicama, službenici bi trebali imati zaštitnu opremu, uključujući pancire i druge zaštitne prsluke. Ova oprema osigurava sigurnost službenika koji ulaze u nepredvidljive i opasne situacije.
- **Kamere na uniformama (bodycams):** Uvođenje kamera na uniformama policijskih službenika omogućilo bi dokumentiranje intervencija, što ne samo da poboljšava transparentnost i odgovornost, nego može poslužiti i kao dokaz na sudu. Ovaj alat posebno je važan u kontekstu složenih slučajeva nasilja u porodici gdje su različite strane u sukobu.
- **Medicinski kompleti za prvu pomoć:** S obzirom da u nekim situacijama žrtve mogu biti fizički povrijeđene, pripadnici specijaliziranih jedinica trebali bi imati osnovnu obuku iz prve pomoći, kao i medicinske setove koji omogućavaju hitnu medicinsku intervenciju dok ne stigne profesionalna medicinska pomoć.

3. Vozila za brzi odgovor

Osim lične opreme, specijalizirane jedinice trebale bi biti opremljene vozilima za brzi odgovor. Ova vozila trebala bi biti prilagođena za kretanje kroz gusto naseljena i urbana područja, te bi trebala biti opremljena GPS uređajima, komunikacijskim sistemima, kao i prostorom za sigurno zbrinjavanje žrtava do dolaska u centar za pomoć.

- **Hitna patrolna vozila:** Predviđa se opremanje jedinica posebnim vozilima s dodatnim kapacitetima za hitne intervencije, poput zvučnih i svjetlosnih signalizacija za prioritetan prolaz u saobraćaju.
- **Vozila za transport žrtava:** Pored patrolnih vozila, specijalizirane jedinice trebaju imati vozila prilagođena za transport žrtava na sigurne lokacije ili medicinske ustanove.

4. Tehnička oprema za prikupljanje dokaza

Pravovremeno prikupljanje i osiguravanje dokaza ključni su faktori u procesuiranju slučajeva nasilja u porodici. Oprema koja će omogućiti pravnu zaštitu i osiguranje dokaznog materijala uključuje:

- **Digitalne kamere za fotografiranje i snimanje mjesta događaja:** Ove kamere bit će korištene za dokumentiranje stanja na licu mjesta, uključujući ozljede žrtava i štetu na imovini.
- **Audio i video oprema za uzimanje izjava:** Zabilježavanje izjava svjedoka i žrtava, kao i osumnjičenih, osigurava kvalitetan materijal za pravosudne organe. Ova oprema omogućava brzo prikupljanje informacija u sigurnim uvjetima.

Zaključak

Tehnička podrška, u vidu moderne opreme i resursa, neophodna je za efikasno funkcionisanje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici. Ulaganje u napredne komunikacione sisteme, specijaliziranu opremu za intervencije, vozila za hitne slučajeve te tehničku opremu za prikupljanje dokaza, osigurat će ne samo brže i efikasnije intervencije, već i kvalitetniju zaštitu žrtava i osiguranje pravne odgovornosti počinitelja. Implementacija ovih mjera pružit će stručnim službenicima sredstva za pružanje adekvatne zaštite, a dugoročno smanjiti broj slučajeva nasilja u porodici.

- **3.4 Partnerstvo s nevladinim sektorom: Uključivanje relevantnih nevladinih organizacija za psihološku podršku i reintegraciju žrtava.**

Jedan od ključnih koraka za uspješno suzbijanje nasilja u porodici i zaštitu žrtava je uspostavljanje bliske saradnje između vladinih institucija i nevladinog sektora. Nevladine organizacije (NVO) koje se bave pitanjima ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, zaštite žena i djece, te pružanjem psihološke podrške, imaju ogromnu ulogu u pružanju sveobuhvatne podrške žrtvama nasilja. Saradnja s ovim organizacijama omogućit će potpuniji odgovor na ovu problematiku i unaprijediti efikasnost institucija u Kantonu Sarajevo u zaštiti najugroženijih kategorija društva.

1. Uloga nevladinih organizacija

Nevladine organizacije često posjeduju stručnost i resurse koji nadopunjuju rad vladinih institucija. Na primjer, organizacije poput "Fondacija lokalne demokratije" i "Žene s Une" već se bave pružanjem direktne pomoći žrtvama nasilja u porodici, kroz psihosocijalnu podršku, pravno savjetovanje, sigurne kuće i reintegracijske programe. Njihova uloga u procesu oporavka žrtava nasilja od neprocjenjive je važnosti jer pružaju specijalizirane usluge koje vladine institucije često nemaju kapaciteta ili znanja da implementiraju.

- **Psihološka podrška:** Nevladine organizacije mogu osigurati psihološku podršku žrtvama nasilja, što uključuje individualnu terapiju, grupne terapije, i programe emocionalnog osnaživanja, koji su ključni za oporavak žrtava nakon traumatičnih iskustava. Na primjer, "Medica Zenica" pruža upravo ovu vrstu psihološke pomoći ženama i djeci.
- **Pravna podrška:** Pored psihološke podrške, žrtvama je često potrebna pravna pomoć kako bi se izborile za svoja prava. NVO-ovi mogu pružiti besplatno pravno savjetovanje i zastupanje na sudu, čime se osigurava da žrtve budu adekvatno zaštićene u pravosudnom sistemu.

2. Reintegracija žrtava u društvo

Jedan od ključnih izazova s kojim se žrtve nasilja suočavaju je proces reintegracije u društvo nakon što napuste nasilno okruženje. Saradnja s nevladinim organizacijama može olakšati ovaj proces putem različitih programa usmjerenih na osnaživanje žrtava i njihovo uključivanje u društvo.

- **Ekonomska osnaživanja žrtava:** Organizacije mogu organizirati edukativne i osnažujuće programe kako bi žrtve stekle nova znanja i vještine te postale ekonomski nezavisne. Na primjer, NVO "Budućnost Modriča" organizira obuke i kurseve za žene koje su pretrpjele nasilje, kako bi im omogućili da se osamostale i ekonomski osnaže.
- **Sigurne kuće i privremeni smještaji:** Nevladine organizacije također upravljaju sigurnim kućama, koje su nužna komponenta zaštite žrtava nasilja. Ove kuće pružaju sigurno okruženje i privremeni smještaj za žene i djecu koji bježe od nasilja, što omogućava vrijeme za planiranje dugoročnih rješenja.

3. Model saradnje između institucija i nevladinog sektora

Saradnja između Ministarstva unutrašnjih poslova KS, centara za socijalni rad i nevladinog sektora može se uspostaviti kroz formalizovane protokole o saradnji i redovnu razmjenu informacija. Ovakav model saradnje osigurao bi efikasnu koordinaciju između različitih aktera uključenih u zaštitu žrtava nasilja, čime bi se poboljšala kvaliteta usluga koje se pružaju žrtvama.

- **Multidisciplinarni timovi:** Predlaže se formiranje multidisciplinarnih timova u kojima bi, osim policijskih službenika, učestvovali i predstavnici nevladinih organizacija, centara za socijalni rad, zdravstvenih institucija i pravosudnih organa. Ovi timovi bi bili ključni za planiranje i provođenje intervencija te za pružanje sveobuhvatne podrške žrtvama nasilja.
- **Redovne konsultacije i evaluacije:** Saradnja između vladinih institucija i NVO-a treba uključivati redovne sastanke i evaluacije kako bi se osigurala stalna razmjena informacija, te praćenje učinkovitosti mjera koje se provode. Ovaj vid saradnje omogućio bi da se resursi optimalno koriste i da se razvijaju nove inicijative u skladu s potrebama žrtava.

4. Pristup finansijskim sredstvima i podrška projektima

Finansiranje aktivnosti nevladinih organizacija kroz fondove Vlade Kantona Sarajevo i međunarodne donacije je ključni faktor za uspješnu realizaciju ovih programa. Predlaže se da se kroz saradnju s međunarodnim organizacijama, poput UN Women, obezbijede dodatna sredstva za podršku NVO-ima u njihovom radu s žrtvama nasilja u porodici. Na ovaj način, ne samo da bi se osigurali kontinuirani resursi, već bi se i proširili kapaciteti organizacija da pruže kvalitetnije i sveobuhvatnije usluge.

Zaključak

Partnerstvo između Ministarstva unutrašnjih poslova KS i nevladinih organizacija predstavlja ključni aspekt u unapređenju odgovora na nasilje u porodici. Nevladine organizacije, sa svojim specijaliziranim uslugama psihološke podrške, pravne pomoći i programa za reintegraciju žrtava, čine značajan oslonac vladinim institucijama. Kroz multidisciplinarni pristup i formalizaciju

saradnje, te kroz finansijsku i institucionalnu podršku, ova partnerstva mogu osigurati dugoročnu zaštitu i podršku žrtvama nasilja, istovremeno radeći na smanjenju stope ponavljanja nasilja u porodicama.

4. Implementacija i praćenje

- **4.1 Faze implementacije: Detaljan plan koraka u implementaciji specijaliziranih jedinica.**

Kako bi se osigurala uspješna implementacija specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici, predlažem fazni pristup koji omogućava temeljitu i sistematsku uspostavu ovih jedinica unutar Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (MUP KS). Ovaj pristup omogućit će optimalnu pripremu, obuku kadrova, i postepeno uvođenje novih operativnih mjera kako bi ove jedinice efikasno funkcionirale od trenutka aktivacije.

1. Faza: Pripremna faza (3 mjeseca)

Prva faza implementacije podrazumijeva temeljite pripreme unutar MUP KS, uključujući izradu planova, alokaciju resursa i početnu analizu trenutnog stanja u vezi s nasiljem u porodici u Kantonu Sarajevo.

- **Analiza trenutnog stanja i potrebe:** Prvi korak je izrada detaljne analize stanja u vezi s nasiljem u porodici na teritoriji Kantona Sarajevo, koja će uključivati podatke o broju prijavljenih slučajeva nasilja, trenutnim kapacitetima policije, te trenutnim odgovorima sigurnosnih službi. Ovo će omogućiti da se jasnije definišu prioriteti i resursi potrebni za formiranje specijaliziranih jedinica.
- **Izrada operativnog plana:** U ovoj fazi potrebno je razviti operativni plan djelovanja specijaliziranih jedinica. Plan bi uključivao sveobuhvatne procedure o načinu reagovanja u hitnim slučajevima, suradnju s centrima za socijalni rad, zdravstvenim institucijama i nevladinim organizacijama. Plan bi takođe trebao sadržavati protokole za dokumentaciju slučajeva i zaštitu podataka žrtava.
- **Identifikacija i alokacija resursa:** U ovoj fazi neophodno je osigurati sve potrebne resurse – ljudske, tehničke i finansijske. Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo trebalo bi osigurati budžet za formiranje i rad specijaliziranih jedinica, uključujući sredstva za opremu, obuku i dodatni ljudski kadar.

2. Faza: Obuka i formiranje jedinica (4 mjeseca)

Nakon uspješnog završetka pripremne faze, prelazi se na selekciju kadrova i njihovu stručnu obuku. U ovoj fazi važno je osigurati da policijski službenici budu adekvatno obučeni za rad sa žrtvama nasilja i za brze, profesionalne intervencije.

- **Selekcija kadrova:** U saradnji s MUP-om, treba provesti proces selekcije policijskih službenika koji će činiti ove specijalizirane jedinice. Službenici bi trebali imati prethodno iskustvo u radu s osjetljivim grupama ili biti voljni proći specijaliziranu obuku za tu svrhu.

Plan je da se svaka jedinica sastoji od nekoliko iskusnih policijskih službenika i jednog socijalnog radnika ili psihologa.

- **Stručna obuka:** Obuka bi trebala obuhvatiti teme poput prepoznavanja znakova nasilja u porodici, pravilnog pristupa žrtvama, hitne intervencije, te pravnih procedura koje se odnose na zaštitu žrtava. Obuka bi trebala biti sprovedena u saradnji sa centrima za socijalni rad, nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom žrtava, te međunarodnim organizacijama kao što je UN Women. Također, važno je obučiti službenike u korištenju tehnoloških rješenja, kao što su moderne komunikacijske platforme za praćenje prijava i koordinaciju intervencija.

3. Faza: Operativno djelovanje i pilotiranje (6 mjeseci)

Nakon završene obuke, specijalizirane jedinice će biti formirane i započeti operativni rad. Prva faza operativnog djelovanja podrazumijeva pilot projekat u određenim dijelovima Kantona Sarajevo kako bi se testirala efikasnost mjera.

- **Pilot projekat:** Tokom prvih šest mjeseci, specijalizirane jedinice će djelovati u pilot programu u određenim općinama KS, poput Novog Sarajeva i Novog Grada, gdje su prijave nasilja u porodici statistički najzastupljenije. Cilj je testirati efikasnost jedinica u realnim situacijama, analizirati njihovu sposobnost za brzu reakciju i dokumentovati eventualne nedostatke.
- **Procjena i evaluacija:** Tokom ove faze, važno je provesti stalne evaluacije učinkovitosti jedinica. Evaluacije će uključivati analizu vremena reakcije, broja intervencija, povratne informacije žrtava, kao i saradnju s drugim institucijama. Na osnovu ovih evaluacija, moguće je praviti prilagodbe u organizaciji i procedurama.

4. Faza: Potpuna implementacija i širenje (1 godina)

Nakon uspješne implementacije pilot projekta, jedinice će biti proširene na sve općine u Kantonu Sarajevo, s ciljem da pokriju cijelu teritoriju i odgovore na sve prijave nasilja u porodici u što kraćem vremenskom roku.

- **Širenje specijaliziranih jedinica:** Na osnovu rezultata pilot projekta, predlaže se širenje jedinica na ostale općine Kantona Sarajevo. Važno je osigurati da svaka jedinica bude adekvatno opremljena i obučena, te da postoji jasna komunikacija između različitih aktera uključenih u borbu protiv nasilja u porodici.
- **Stalno praćenje i izvještavanje:** Nakon pune implementacije, potrebno je uspostaviti stalne mehanizme praćenja i izvještavanja. Ove jedinice trebale bi biti pod stalnim nadzorom kako bi se ocijenila njihova učinkovitost i osiguralo brzo rješavanje eventualnih problema. Ministarstvo unutrašnjih poslova KS bi trebalo na kvartalnoj osnovi podnositi izvještaje o broju prijavljenih slučajeva, brzini reakcije i uspješnosti intervencija.

Ovakav fazni plan implementacije osigurava temeljit pristup, uz adekvatnu obuku i stalnu procjenu učinkovitosti, kako bi se osigurala optimalna zaštita žrtava nasilja u porodici na teritoriji Kantona Sarajevo.

- **4.2 Budžetski okvir: Procjena troškova i izvori finansiranja za pokretanje programa.**

Implementacija specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici zahtijeva precizno planiran budžetski okvir koji će omogućiti ne samo pokretanje programa, nego i njegov održiv rad na duže staze. Ključni segmenti troškova uključuju plaće za dodatni kadar, obuku, tehničku opremu i logističku podršku, dok će izvori finansiranja biti razmatrani kroz više kanala, uključujući kantonalni budžet i međunarodne donatore.

1. Procjena troškova

- **Plaće i kadrovi:** Jedan od najvažnijih troškova uključuje plaće dodatnog osoblja koje će biti angažirano u okviru specijaliziranih jedinica. Prema procjenama, za formiranje jedne jedinice potrebno je zaposliti najmanje četiri iskusna policijska službenika i jednog stručnjaka iz oblasti socijalne zaštite (socijalni radnik ili psiholog). Ukupni troškovi plaća ovih službenika na godišnjem nivou iznosili bi oko 300.000 KM, pod uvjetom da se formira pet jedinica koje će pokrivati ključne općine u Kantonu Sarajevo (Novi Grad, Novo Sarajevo, Centar, Ilidža i Vogošća).
- **Obuka i edukacija:** Obuka policijskih službenika i stručnog osoblja je ključna za efikasnost jedinica. Procjenjuje se da će troškovi specijalizirane obuke, koja bi se provodila u saradnji s nevladinim sektorom i međunarodnim organizacijama poput UN Women i OSCE-a, iznositi približno 100.000 KM za svih pet jedinica. To uključuje troškove trenera, materijale za obuku, kao i sve troškove vezane za organizaciju seminara i edukativnih radionica.
- **Tehnička oprema:** Da bi jedinice mogle efikasno djelovati, potrebna je nabavka moderne opreme. To uključuje službene automobile za brzi odgovor, komunikacione uređaje (radio uređaje, tablete i laptope za evidenciju i koordinaciju) te posebne alate za krizne intervencije. Očekivani troškovi za tehničku opremu iznose 200.000 KM, s tim da bi se osigurala inicijalna nabavka opreme koja bi omogućila efikasan rad svih jedinica.
- **Logistička podrška:** Osiguravanje logističke podrške, uključujući gorivo, održavanje vozila i tehničku podršku za komunikacione sisteme, također je važan dio budžeta. Očekuje se da će godišnji troškovi logističke podrške iznositi 50.000 KM, s mogućnošću prilagodbi ovisno o broju i učestalosti intervencija.

Ukupni godišnji troškovi za pokretanje i operativni rad specijaliziranih jedinica iznosili bi približno 650.000 KM. Ovaj iznos uključuje sve ključne segmente rada – plaće, obuku, opremu i logistiku.

2. Izvori finansiranja

Kako bi se osigurao održiv i dugoročan rad specijaliziranih jedinica, potrebno je kombinirati više izvora finansiranja. Glavni izvor svakako bi bio budžet Kantona Sarajevo, ali u svrhu jačanja kapaciteta i dugoročne održivosti projekta, predlažu se i dodatni izvori sredstava.

- **Budžet Kantona Sarajevo:** Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, u saradnji s Ministarstvom finansija, trebalo bi osigurati inicijalna sredstva iz kantonalnog budžeta za osnivanje i rad specijaliziranih jedinica. Ova sredstva bi se osigurala kroz

preusmjeravanje dijela postojećeg budžeta za sigurnost, a dio bi mogao biti osiguran iz rezervi ili kroz rebalans budžeta. Također, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice moglo bi alocirati dio svojih sredstava za podršku žrtvama nasilja u porodici.

- **Međunarodni donatori:** Pored kantonalnog budžeta, važan izvor finansiranja mogli bi biti međunarodni donatori i organizacije. Na primjer, UN Women već ima aktivne programe u BiH koji se bave pitanjem rodno zasnovanog nasilja, te bi mogli biti važan partner u obuci i finansiranju dijela opreme za specijalizirane jedinice. Također, Evropska unija, kroz svoje fondove za razvoj sigurnosti i pravne države, mogla bi pružiti podršku za jačanje kapaciteta MUP-a KS. Očekuje se da bi međunarodni donatori mogli osigurati do 150.000 KM u prvoj godini rada jedinica.
- **Projekti javno-privatnog partnerstva:** U svrhu dugoročne održivosti, predlaže se uspostavljanje javno-privatnog partnerstva, gdje bi privatne kompanije mogle podržati rad jedinica kroz donacije ili sponzorisanje specifične opreme, poput vozila ili komunikacionih sistema. Ovaj model bi omogućio manji pritisak na kantonalni budžet, dok bi privatni sektor doprinosa društveno odgovornim aktivnostima. Na ovaj način, očekuje se dodatnih 50.000 KM godišnje iz privatnog sektora.

Zaključak

Kombinacija budžetskih sredstava Kantona Sarajevo, međunarodne donacije i podrška privatnog sektora omogućit će efikasnu implementaciju i dugoročno održavanje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici. Kroz pametno planiranje i odgovarajuće financiranje, ovaj program će donijeti značajnu promjenu u sigurnosnom sektoru, s fokusom na zaštitu žrtava i prevenciju nasilja.

- **4.3 Praćenje i evaluacija: Metode za praćenje uspješnosti rada jedinica, uključujući izvještavanje i reviziju.**

Kako bi se osigurao dugoročni uspjeh specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici, ključno je uspostaviti jasno definisane mehanizme praćenja i evaluacije rada. Ovo je od vitalnog značaja za procjenu učinkovitosti i dalji razvoj programa, kao i za identificiranje potencijalnih problema u njegovoj implementaciji.

1. Praćenje uspješnosti rada jedinica

Praćenje će se provoditi kroz nekoliko ključnih parametara koji omogućavaju pravovremeno identificiranje uspješnosti, ali i mogućih izazova s kojima se jedinice mogu susresti. Neke od glavnih metoda praćenja uključuju:

- **Mjerenje broja intervencija:** Jedan od osnovnih pokazatelja uspješnosti biće broj intervencija koje jedinice provedu na terenu. Uvođenje specijaliziranih jedinica treba rezultirati bržim i efikasnijim reakcijama na prijave nasilja u porodici, stoga će se prikupljati podaci o broju intervencija, njihovom trajanju, kao i vremenu reakcije na pozive. Ovi podaci će biti ključni za ocjenu uspješnosti programa i za eventualne korektivne mjere u slučaju kašnjenja ili neadekvatnih reakcija.

- **Evidencija o broju prijava nasilja:** Još jedan važan pokazatelj biće broj prijava nasilja u porodici, prije i nakon uspostavljanja specijaliziranih jedinica. Ako dođe do povećanja prijava, to može biti pozitivan znak da se žrtve osjećaju sigurnije i imaju veće povjerenje u sistem. Istovremeno, evaluacija bi trebala uzeti u obzir smanjenje broja ponovljenih prijava nasilja, što bi ukazalo na dugoročne pozitivne efekte intervencija.
- **Izveštaji o povratnim informacijama žrtava:** Praćenje kvaliteta usluga specijaliziranih jedinica uključivaće i prikupljanje povratnih informacija od žrtava nasilja. Kvalitativni podaci dobijeni putem anketiranja žrtava ili razgovora sa psiholozima i socijalnim radnicima koji sarađuju s njima, pružit će uvid u to koliko su žrtve zadovoljne načinom na koji su jedinice reagovale. Ovaj aspekt evaluacije omogućava uvid u nivo empatije, podrške i pomoći koju su žrtve dobile.

2. Izvještavanje

Kako bi se osigurala transparentnost i odgovornost, jedinice će biti obavezne dostavljati redovne izvještaje Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, kao i nadležnim tijelima. Ovi izvještaji će se pripremati na mjesečnom i kvartalnom nivou, i uključivaće sljedeće elemente:

- **Broj i priroda intervencija:** Mjesečni izvještaji će obuhvatati detaljne podatke o broju intervencija, prirodi nasilja koje je prijavljeno, vremenu reakcije i ishodu svake intervencije.
- **Povratne informacije od partnera:** Pored statističkih podataka, u izvještaje će biti uključene i povratne informacije od centara za zaštitu žrtava, nevladinih organizacija koje pružaju podršku, kao i drugih relevantnih aktera. Ovo će omogućiti holistički uvid u saradnju između različitih institucija i osigurati efikasnu međusektorsku saradnju.
- **Analiza učinaka i preporuke:** Svaki kvartalni izvještaj će sadržavati analizu učinaka jedinica u odnosu na postavljene ciljeve. Ako se uoče nedostatci u funkcionisanju, preporuke za poboljšanje će biti predložene, a odgovorne osobe će raditi na njihovoj implementaciji.

3. Revizija

Revizija rada specijaliziranih jedinica je neophodna kako bi se osigurala njihova dugoročna učinkovitost. Revizija će se provoditi godišnje, a glavni cilj će biti procjena ukupnih rezultata jedinica u odnosu na očekivane ciljeve, uz identifikaciju slabosti koje je potrebno ispraviti. Postupak revizije uključivaće:

- **Revizija budžeta:** Pored procjene operativne učinkovitosti jedinica, revizija će obuhvatiti i budžetsku procjenu, kako bi se osiguralo da su resursi efikasno iskorišteni. Ako se utvrdi da su troškovi previsoki ili da postoje alternative za smanjenje troškova, revizorski tim će predložiti izmjene.
- **Ocjena dugoročnih efekata:** Dugoročni efekti osnivanja specijaliziranih jedinica, kao što su smanjenje broja slučajeva nasilja i povećanje pravne zaštite žrtava, biće ključni elementi koje će revizija ocjenjivati. Posebna pažnja biće posvećena analizi trenda nasilja u porodici, uključujući promjene u stopama nasilja i postojanju efikasnih preventivnih mjera.

- **Izveštaj o preporukama:** Nakon provedene revizije, nadležni tim će dostaviti detaljan izvještaj Ministarstvu unutrašnjih poslova i Vladi Kantona Sarajevo, s preporukama za poboljšanje rada jedinica. Preporuke mogu uključivati dodatnu obuku, nabavku opreme ili promjene u sistemu organizacije jedinica.

Zaključak

Kroz uspostavu mehanizama praćenja i evaluacije, kao i putem redovnih izvještaja i revizije, osiguraće se transparentnost i odgovornost u radu specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici. Ovaj proces omogućava pravovremeno uočavanje problema i unaprjeđenje sistema, kako bi žrtve dobile adekvatnu podršku, a nasilje u porodici bilo smanjeno na minimum.

- **4.4 Rizici i izazovi: Identifikacija potencijalnih prepreka i prijedlozi za njihovo rješavanje.**

Uvođenje specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici u Kantonu Sarajevo predstavlja važan korak ka poboljšanju sigurnosti i zaštite žrtava. Međutim, kao i svaka reformska inicijativa, ovaj projekat može naići na određene rizike i izazove, koje je važno pravovremeno prepoznati i pronaći načine za njihovo prevazilaženje. U nastavku su navedeni neki od ključnih rizika i prijedlozi za njihovo rješavanje.

1. Nedostatak finansijskih resursa

Jedan od najvećih izazova u implementaciji ove inicijative može biti osiguranje adekvatnog budžeta za osnivanje i održavanje specijaliziranih jedinica. Troškovi će uključivati obuku, tehničku podršku, opremu, kao i redovnu plaću za osoblje. U situaciji kada su budžetska ograničenja često prisutna u javnom sektoru, postoji rizik da ne bude dovoljno sredstava za sve potrebne aktivnosti.

Prijedlog za rješavanje:

Kako bi se prevazišao ovaj izazov, potrebno je osigurati da se sredstva planiraju u saradnji s Ministarstvom finansija KS i međunarodnim donatorima. Kantonalna vlada može aplicirati za grantove od strane međunarodnih organizacija, kao što su UN Women i Evropska unija, koje podržavaju projekte vezane za borbu protiv nasilja u porodici. Također, inicijativa bi mogla biti finansirana putem rebalansa budžeta, kao i kroz javno-privatna partnerstva.

2. Nedostatak ljudskih resursa i nedovoljna obuka

Formiranje specijaliziranih jedinica zahtijeva stručno osposobljene kadrove koji su sposobni da reaguju na složene situacije nasilja u porodici. Postoji rizik da policijski službenici koji nisu adekvatno obučeni ili koji već rade pod velikim opterećenjem neće moći pružiti adekvatnu pomoć žrtvama nasilja.

Prijedlog za rješavanje:

Kroz saradnju s Ministarstvom unutrašnjih poslova KS i centrima za socijalni rad, važno je osigurati da se kreira detaljan program obuke, specifičan za ovu vrstu nasilja. Ova obuka bi

trebala uključivati stručnjake iz različitih oblasti (psiholozi, socijalni radnici, pravnici) kako bi se osigurala sveobuhvatna edukacija. Također, važno je osigurati stalno usavršavanje i obnavljanje znanja službenika kroz periodične edukacije.

3. Nedostatak međuinstitucionalne koordinacije

Efikasan odgovor na nasilje u porodici zahtijeva koordinisanu saradnju između različitih institucija: policije, centara za socijalni rad, zdravstva i nevladinih organizacija. Bez dobro uspostavljenog sistema komunikacije i saradnje, postoji rizik od fragmentiranih reakcija i nedostatka sinergije među tim akterima.

Prijedlog **za** **rješavanje:**
Kako bi se osigurala bolja koordinacija, potrebno je kreirati protokole i smjernice za međuinstitucionalnu saradnju, koji će biti obavezni za sve relevantne aktore. Ovi protokoli trebaju jasno definirati uloge i odgovornosti svake institucije, te osigurati da se informacije dijele brzo i učinkovito. Također, mogu se formirati zajednički timovi za rad na složenijim slučajevima, kako bi se osigurala cjelovita podrška žrtvama.

4. Otpor unutar institucija i nedovoljna svijest o važnosti problema

Uvođenje novih jedinica može naići na otpor unutar određenih dijelova institucija, posebno zbog dodatnih odgovornosti koje će se nametnuti postojećim resursima. Također, postoji rizik da svi službenici ne prepoznaju nasilje u porodici kao prioritetno pitanje ili nemaju dovoljno senzibiliteta prema žrtvama.

Prijedlog **za** **rješavanje:**
Kako bi se prevazišao ovaj problem, važno je raditi na podizanju svijesti unutar svih relevantnih institucija. Organizacija kampanja za informiranje unutar policijskih struktura, kao i šire javnosti, može pomoći u smanjenju otpora. Ključna je i podrška rukovodstva institucija, kako bi se jasno naglasila važnost ovog problema i prioritet koji mu treba biti dat.

5. Nedostatak povjerenja u sistem od strane žrtava

Jedan od rizika je i to da žrtve nasilja u porodici ne prijavljuju slučajeve iz straha ili nepovjerenja u institucije. Ako ne postoji adekvatna podrška ili ako žrtve smatraju da neće dobiti pravu pomoć, sistem neće moći funkcionisati učinkovito.

Prijedlog **za** **rješavanje:**
Važno je raditi na jačanju povjerenja žrtava u institucije kroz kampanje podizanja svijesti i informisanja o pravima i podršci koja im je na raspolaganju. Također, kroz suradnju s nevladinim organizacijama koje već rade s ovom populacijom, moguće je razviti dodatne mehanizme podrške i sigurnosti za žrtve, što će povećati njihovu spremnost da prijavljuju nasilje.

Zaključak

Identifikacija rizika i izazova u implementaciji specijaliziranih jedinica za brzi odgovor na nasilje u porodici omogućava proaktivni pristup njihovom rješavanju. Efikasna alokacija resursa,

kontinuirana obuka, jačanje koordinacije između institucija i rad na podizanju svijesti unutar zajednice ključni su elementi za uspješnu implementaciju ove inicijative.